

A VILÁG SZEME

Könyvek, levelek és újságok hatalmas halmozásában a létező események szaladásában fölünk a világ szívére próbáljuk tenni és figyeljük a soha meg nem szűnő élet rohanását. És a rendszertelenné létesülő sür-marában megtaláljuk a rendszert és egyszerű magyarok írogatásában, meg kiváló publicisták, nagy államférfiak és népek sorsának intőjei között megtaláljuk a léthatatlan összefüggés fonalát. Itt van Palágyi Albert honfitársunk levele, aki Ontarióban dögöti a szálakat:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Örömmel vettem tudomásul, hogy kik a bekövetkező óhazám jövőjét a sorolás meg történt, és én is azok közé tartozom akiket a szerencse ért. Esetemben az az első nyereségem, pedig sorjegyekkel mindig foglalkozok, sajnos én előfizetőt szeretni nem tudok, mert magyarellenes szlovákokkal dolgozok, de annál inkább olvasom ne-

Ezennel felkérem T. Szerkesztő Urat az engem érdekelte nyereséményt sziveskedjék címre elküldeni.
Maradtam tisztelttel:
ALBERT PALÁGYI
CLOUD BAY, Ont.
Bell Camp No. 1.

Palágyi Albert egyszerű, becsületes szíve és egyenesre-járó esze nem gondol egyebet, mint Lloyd George, Borah szenátor és elsősorban nagynevű barátunk, Lord Rothermere, aki az ünnepekben újabb üzenetet is küldött hozzánk:

— Az igazságért folytatott küzdelemben — mondja Rothermere — nem hiszem, hogy túloznám annak a befolyásnak roppant jelentőségét, amit az itteni magyarok kifejtének. Ha a magyarok, férfiak és nők egyaránt egyesületeket alakíthatnának a trianoni béke revíziójára és aktív propagandát folytatnának abban az irányban, hogy az amerikai nép figyelmét felhívják arra az igazságtalanságra, kegyetlenségre és elnyomásra, amit a szégyenteljes békeszerződés juttatott Magyarországnak osztrályszerű, még vagyok győződve, hogy nagy haladást tennék előre a világ egyik igazán nagy történelmi nemzete reményeinek valórváltása terén.

Ez az üzenet elsősorban az amerikai magyarságnak szól, de nekünk, akik brit lobogó alatt élünk, még sokkal inkább szólhatna, mert sehol a világon másutt magyarok brit területen nem laknak olyan nagy számban, mint Kanadában. A kanadai magyarságra igen nagy hivatás vár, mert összekötötést kell teremnie, barátságot kell létesítenie vagy kimélyítenie az amerikai kontinensen élő brit és magyar nép között. A barátság alapja adva van: maguk az angol felsőház tagjai foglaltak állást Magyarországra igaza mellett és a propagandára egy angol lord szólt fel bennünk. Ha ezt az alkalmat ki nem használjuk, igen fontos kötelességet mulasztunk el, mert a magyar érdeket, a szülőháza sorsa iránt való aggodást ma már nem elég passzívan magunkban tartanunk, hanem ennek a hazaszeretnek cselekedetekben kell megnyilvánulnia. Mindenki megteheti kötelességét. Palágyi Albert csak magyarelleness szlovákokkal dolgozik, de azért olvassa nekik a szülőháza bekövetkező jövőjét. Palágyi Albert megteszi a maga kötelességét — ez a kötelesség fokozottabb mértékben megvan minden olyan kanadai magyarnak, aki hosszú évek, évtizedek óta olyan barátokat szerzett az angolok vagy egyéb nemzetségek között, akiknek súlya és befolyása van akár politikai, akár kulturális, gazdasági vagy társadalmi téren. Minden egyes alkalmat meg kell ragadni a jelenlegi rettenetes állapotok tarthatatlanságának propagálására szóban, újságban — mindenütt, ahol lehet. Mert a csehek, románok, szerbek megteszik a kötelességüket.

Rothermere mondta:
— Ha a csehekkel csak tízedannyi igazságtalanság történt volna, mint a magyarokkal, ma az egész világ a csehek penaszával volna tele.
Igen, mert a csehek kitűnő propagandisták. Jellemzőül szolgáljanak az alábbi adatok, melyeket Benes, cseh külügyminiszter hivatalosan jelentett be a cseh parlamentben:
— A cseh külügyminisztérium támogatásával 1926 október havától 1927 októberig megjelent összesen 124 könyv a Cseh-Szlovák köztársaságról és pedig: 31 francia, 19 német, 18 angol, 10 lengyel, 8 svéd, 7 szept és 8 litván nyelven. Ezeket kívül megjelentek könyvek, holland, portugál, spanyol, olasz, román, magyar, dán, finn, norvég, orosz, görög és szlovák nyelven. A külföldi lapok 16 külön számot adtak ki a Cseh-Szlovák államról. A propaganda szolgálatába beállították a filmet is, még pedig 64 nagy filmet és 14.743 diapositiv képet küldtek a külföldre.
De említhetnénk számtalan esetet a román és szerb propagandáról is. Tessék csak elolvasni példának a Saturday Evening Post karácsonyi számában Bibesco hercegnőnek, a wash-

ingtoni oláh követ feleségének cikket, amelyben Románia földi parádszónak van lefestve.
Ugyanakkor az amerikai sajtó nagy része egyetlen szót sem ír az erdélyi vérengzésekről.
Kanadában jobb a helyzet. Az itteni lapok legfeljebb nincsenek eléggé informálva, de azt tapasztaltuk, hogy a legnagyobb jóindulatra készek a magyar ügyekkel szemben. Különösen az újabb időkben. Ugyanez a helyzet az angol közönséggel is, amelynek hangulata szintén barátságosabbá kezd válni a magyarsággal szemben. Ezt a kedvező atmoszférát ki kell mindenkinél használni és amikor mi magunk is mindent elkövetünk a mi eszerény képességeinkhez képest, hogy az angol, német és egyéb nemzetiségű közönséget informáljuk és kedvező megítélésre bírjuk, az úgy nevében és érdekében felkerünk minden egyes magyar embert, de főleg magyar egyházakat és egyesületeket, hogy az angol közönséggel és hatóságokkal való kellemes és baráti érintkezésüket használják fel a jelenlegi borzalmas igazságtalanság megismertetésére.
Mert amíg a világ szeme ki nem nyílik, ne várjuk, hogy meglássa nagyváradi magyar testvéreink ártatlanul kiöntött vérért.

KELETKANADA ISCSATLAKOZIK A MAGYAR SZÖVETSÉGHEZ

A Kanadai Magyar Szövetség ügyében Welland, Ont.-ból kaptunk hírt a héten, mely arról számol be, hogy Keletkanada magyarsága is lelkesen sorakozik a szövetség kibontott zászlója alá. A Wellandon megtartott gyűlés lefolyását az alábbi jegyzőkönyv közli:
JEGYZŐKÖNYV
mely felvételét Welland, Ont. 1927 december 22-én a Magyar Szövetség pártfogóinak gyűlésén.
Jelen vannak: Nt. Kovács Ferenc, Hamilton, Nt. Cautoros István Welland, Nt. Dr. Molnár Jenő Windsor, Papp Endre, Molnár Zoltán, Grob Ferenc, Sallay Dezső, Hollosy István, urak Welland.
Dr. Nyíri István plébános urral haladéktalanul közöljük a jelen jegyzőkönyv összes megállapodását a egyhangulag felkérjük, hogy a Magyar Szövetség pártfogói sorába belépjen.
Ugyanez áll Nt. Fehér János, mont reáli, Papp János, torontói lelkészek, továbbá Subosits Viktor wellandi polgárja névre.
1.) A tagok felkérjük Nt. Kovács Ferencet, hogy az alakuló gyűlés elnökéi teendőt lássa el.
2.) Titkár és jegyző együttes tisztjének ellátására felkérjük Molnár Zoltánt.
3.) Elnök előterjeszti, hogy a „Magyar Szövetség” egész Kanadában helyi szervezetek létesítése útján alakuljon van. Itt az az idő, amikor a szétosztottan élő, sokszor munka nélkül, vagy gondokkal küzdő, vagy pedig már régebben letelepedett, jómódban élő magyarok számára megalkotatik egy olyan szervezet, amely a.) az újhaza — Kanada — számára olyan intézményt teremtsen, mely magába foglalja az összes dolgozó magyarság józan és értékes elemét és minden lehetséges utat megnyitson a jobb jövő számára.
E Szövetség alapszabályait a helyi szervezetek megkapják s a februári winnipegi országos gyűlés végleges szankciót nyernek.
b.) e munka a megváltást jelenti a magyarság számára, mert nem csak kiemeli a „non preferred” megbélyegzett osztályból, hanem olyan új utakat és módokat is fog találni, amelyen a magyarok ezrei biztosab boldogulás révén jutnak s másrészt a magyarság faji és kulturális megbecsülését és értékelését is kívívja.
4.) Elnök előterjesztését a bizottság lelkesedéssel teszi magáévá és kijelenti, hogy csatlakozik a winnipegi előkészítő bizottság országos tervéhez.
5.) A keletkanadai munka gyakorlati előkészítésére helyi egyesületek létrehozására indítványt tesz Dr. Molnár Jenő, amit Nt. Cautoros István támogat.
Megbeszélés után elhatározza a gyűlés, hogy a keletkanadai ág megszervezésére küldessék ki egy bizottság, amelynek tagjai: Subosits Vik-

tor, Kovács Ferenc, Bucsin Béla, Dr. Molnár Jenő és Molnár Zoltán urak. Titkár és jegyző teendői ellátására felkérjük Molnár Zoltán, ki e tisztviselői felkérésével vállalkozik.
6.) Utasítást adott a bizottság a titkárnak a winnipegi központtal az érintkezést haladéktalanul felvenni.
a.) helyi szervezeteket megalkotni
b.) minden információt megszerezni,
c.) a szervezés minden munkáját végezni,
d.) gondoskodni a delegátusok utazásának, elszállásolásának, elrendezéseinek kérdéséről a winnipegi irodával együtt.
e.) a winnipegi országos konferencián a keletkanadai magyarság képviselői módot találjanak arra, hogy külön problémáikat együttesen oldják meg.
f.) tekintettel arra, hogy a bizottság először Wellandon ült össze, wellandi helyi szervezet elnökévé felkéri a bizottság Nt. Cautoros István és Ft. Dr. Nyíri István urakat.
Kmf.
Molnár Zoltán a k. titkár, Kovács Ferenc s. k. Cautoros István s. k., Dr. Molnár Jenő a k. Hollosy István s. k., Sallay Dezső a k. Grob Ferenc s. k. és Papp Endre s. k.

MEGÖLTE A BANYA A MAGYART

TABER, Alta. dec. 26
TUDOSÍTÁSOM RÖVID ÉS SZÓMORU: NAPRÓL-NAPRA OLVASUK AZ UJSÁGBAN A SZOMORU HIREKET, HOGY ITT IS, OTT IS PUSZTUL A MAGYAR. UGY VOLT ITT IS A NAPOKBAN. EGY IGEN DEREK NEMETAJKU MAGYAR EMBER, KLOOSE JÁNOS, SZENT LASZ LÓ, NAGYKUKULLÓMEGYEI ILLETŐSÉGE, 28 EVES, NŐS HONFITÁRSUNKRA, DECEMBER 23-ÁN RÁSZAKADT A BANYATETŐZET ÉS MEGÖLTE.
SZERENCSETLENUL JART HONFITÁRSUNKAT FELESÉGE, ANYJA TESTVÉREI ÉS NAGYSZAMU ROKONSÁGA GYÁSZOLJAK, AKIKNEK A LEGSZOMORUBB AJANDEK JUB-

TÓTT A KARÁCSONYI UNNEPEK BOL. KLUCSARITS JÁNOS.

CSODA VÁRÓK
Hinni, hinni, mégis, mégis. Inkább bujni tévedt hittel, melyet száz orkán sem vitt el, s mindhalálig csodát várni, mint kihavadt szívvel járni.
Hinni, hinni még ha olykor tévedés is, magunk-csalva, aranyhimnek ravatalra. Tízszáz szívtől csak tűz éled, hitlenből nem gyulad éled.
Hinni, hinni gyűlöletlen. Hit, melynek szeme sem rebben pokolzugó fergetegekben, hit, mely erőt nem váltogat: elhozza a Kárpátokat.
LENDVAI ISTVAN

FARKASOK

A szomszédok, a barátok, a rokonok, mind igaz érzésből gratuláltak Ferenc Gáspárnak, a boldog apának, akit a Gondviselés egy egészséges fű-gyermekkel áldott meg házaseszté- nek nyolcadik esztendőjében.
Nyolc hosszú esztendő! Meny-nyi elgondolás és elmerengés szakadt fel lelkéből ez idő alatt. Mert a házasesztét igazán jól kezdte: a szeretetet, a hűséget, a szorgalmat és a megbecsülést választotta alapul. S épp ezért nagy reménnyel tekintett a jövő elé. Magában bizó ember lévén, ambíciója lelkesítette, tüzelte s győzte akarateréjét.
Ahogy mondják, a szerencse is kedvezett élettérkévének. A munkabeosztása éppen egyezett az időjárással s földjéit a termés idején dús áldás takarta. Ez még inkább sarkalta munkabírást és gondos, ügyes, előrelátó gazdálkodásával szépen megnövelte vagyonát a házas évek alatt.
De most meglepődéshez jutott. Van már örökös. S ahogy a bílése jatyolat-fátyalát fölé vonja a csendes a nagy, barna, plétkelű anemket a csúcsra hajt, a gúmbótyú, görbű arcot, a szíve szinte kikapált örömben, elragadtatásban és egy pillanattal alatt fényes, színes jövő érekkedett le a bílése köré, nagy, kifejtett embert rajzolva az aranyos csacséméből s képzetyorsasággal feltüntetve a fokozatokat a fejlődés emelkedés, ahogy lépésről-lépésre nevedett a gyermek az apa jószágos, szeretetteljes törődése alatt

Szívében készségesen határozott a legnagyobb erőfeszítésre és áldozatra, sőt már kívánta meghozni azt abban a percben. Csak már itt volna az az idő, amikor fiából nagy, híres ember lesz; akire ő és a család büszke lehet, akiben a merész álmok és remények teljesülésbe mennek. S ahogy így ömlengett magának, valami azért a szívébe nyilallott: hátha mindez nem sikerül...
— De kell sikerülni! — mondta fogal között halkán, elszánva.
Multak az évek lassan és minden évvel fáradtabban. Az ambíciója még égett, de a lelkesedése már esett, nemcsak évről-évre, hanem szinte hónapról-hó napra. Pedig egész lelkével ragaszkodott a multhoz, amikor még szerette a jelent, és élt a jövőnek. Ugyan a jövőre most is reménnyel tekintett, mert tudott akarni a reménykedésben is, hanem a jelen nem adott támogatást. Figyelte is magát az utolsó időben. Be kellett valania, hogy sokban nem értette meg önmagát, különösen az elmúlt lelkesezés bántotta. Egy esetre gondolt. Fia akkor csak második évében volt. Egy délután a földjéit járta, néve a sokat ígérő vetést. Kis fia a karján pihent s mentében egy bozótton tört át, de ahogy a tisztára ért, valami eléje torpann, Sgint meghökentett tőle, oly hirtelen került elébe. Egy dühös anyafarkas volt, a kicsinyeit féltette. Máskor futott az ember elől, most azonban ösztönei a támadásra uszították. Még áll- mában se gondolt volna Feren-

ci arra, hogy egy farkas megtámadja, hiszen a kanadai farkas nem vérengző és fél az ember- től. De most az anyafarkas a környék mellől nem tágitott s vezedelmen vicсорította rá fogait. Viszont ő sem hátrálhatott szegyelte volna magát kis fia előtt. Mit tegyen? Fegyvere nincsen magánál: mit csináljon? Meglátott maga mellett egy letört, súlyos ágat. Kis fiát óvatosan a földre helyezte, hirtelen tört az ágból s neki rontott a farkasnak. A bestia kétségbeesetten védekezett, de a rőcs ütése alatt összerogyott. Ferenc azonnal hátra fordult s a kis fia tipegett feléje. Felkapta lelkedezve és a farkaskölykökhöz vitte. Egyet tarkóján ragadott s a kis fia elé tartotta. A fia a kölyök felé kapott s belemarkolt a testébe. Az apának tetszett a dolog s nevetve mondta:
— No, iszen, már farkaskölyökkel játszik.
A fia hazajött vakációra. Beszélni akart az apjával, no meg a szülőit is kívánták, hogy est a szülőit otthon töltsse. A szeretetével roppant feltűnést keltett az utolsó hónapokban s a szülői, mintha érezték volna, hogy már nem sokáig lesz gyermekük. A világ, a hírnév, a taps el fogja rabolni tőlük.
Máshoz az ebédnél a fia ki is mondta kívánságát:
— Miért nem jönnek fel Torontóba lakni, szüleim? Lesz jövődelmem elég, amből szépen megélünk. Most előnyös szerződéshez jutottam s bőbeség keresetre van kifizetés a következő szezonban. De különben is megélhetnek ott a vagyonuk kamat-

jaiból is. Már fel kellene adniok ezt a küzdelem életet.
Az apa csak sokára s nehezen adta meg a választ. Szívében előbb egy régen, már évek óta dúló harc hullámait csaptak utoljára. Fájó, számára sokat jelentő lemondással szólt:
— Hát jó, felmegyünk öszre a városba. Helyünkre keresünk bérletet. De ne felejtse el, hogy senkiért nem hagyám itt ezt a házat, a földet, a foglalkozásom, ezt a tájat, a régi jó szomszédokat és ösmerősöket, csak egyedül éretted. Mert még meg akarok tartani; a közeledbe akarok lenni s nem akarom, hogy a nagyváros elnyeljen, elidegenítsen; inkább követtek oda, ahol ki tudja, milyen napok várnak reám.
— Nem lesz ott rossz dolgok, — szóló hamarosan a fia s édesanyja felé fordult, — anyám, mit szól apa határozatához?
— Mit szólnak, édes fiam, hisz nem új dolog ez; hát megyek vele. De aztán a mi fiunk legyél.
— Az voltam, az is maradok, — szóló hűsége a fia.
— Aznap este Ferenc sokáig nem bírt elaludni. Kétféle érezt bántotta. Fájótalá otthagyni birtokát, amit kitaró szorgalmával szerzett és rendben tartott; ugyszintén az elmúlt idők sok kedves élményét szintén a földhöz s a környezethez kötötték. A szabadságérzete, az önállóság, a munkaköre, a roppant nagy méretű térségek, az erdő, a mező, a csöndes, nyugodt, egyszerű, de szép élet sok-sok részletei, mind a kedves multra emlékeztette és mélyen fájta, hogy mindezt itt kell hagynia.

Ugyan mit fog ő tenni Torontóban? Csak távolról kedvelte a nagyvárosi életet. Miny valami fényes álom, ugy tűnt fel az néki. Gyakran el-eltűnődött feletle, de már benne küzködni nem kívánt. Mintha, nem az ő természetéhez illene az az élet. A szívet szorongás fogta el, ahány-szor csak közelebből rá gondolt. Ha úgy dolga akadt egy-egy kisebb városban, ottan is, mi helyt szerét tette, sietett be a nagy térségbe, a végtelenné látszó kanadai pusztaságba. A vonatjait is gyűlölte és az autót sem kedvelte, mert a vidék szől- zsi csöndjét zavarták. És most Kanada egyik legnagyobb városában kell otthonát felülnie. Nem jart ott, de már is iszonyodott tőle. Mi lesz majd vele ott? Tőprengett, kínlódott, viaskodott, de mindez nem tudta ki- szorítani lelkéből azt az édes érzést, ami éppen a nagy város felé húzta, kecsgettette. Torontó számára ez az érzés megenésztette, kiszínezte és vonzóvá, kívánatosá tette. Ahány-szor ez az érzés kerekedett felül benne, saszárnyakon akart ott lenni a vágyak teljesedése, a boldog szemléltetés színhelyén. Újra kis fiunk tudta magát a képele- te a mesék országát várszolta elébe. Az ambíciója ilyenkor leplezetlenül beszélt: nagyunk boldognak, szerencsésnek lenni. És hát ő nem az? Van egy nagy nevének ígérkező fia, akiben reményel és mély kíváncsalmai vég- re is teljesülésbe mennek. Ha nem is miniszter a fia, mint a- hogyan ő titkon reménykedett egykor, de már művész, akinek nevé a lapok felkapják, a köz- zönség élvezettel ejti ki és ennél

többet az ő egyszerűségével nem kívánhat. Hát nem boldog- ság ez? ... És ez az érzés ug- jártá vágyait, mint a méreg, szervezetet. Lelkéből olthatatlan szomjúság szabadult fel, in- ni, látni, szemlélni azt a dicsősé- get, amit a fia aratni fog. Már nem sópázkodott, s nem tana- kodott; csak menni-menni innen a boldogság, az öröm színhelyé- re. Tagjai jóleső zibbadásba es- tek, szemére ólmokká neheze- dett, elaludt; az álmok kapujá- ban még egyet mosolygott, miért ne, hiszen az érzések ta- lán itt a legszabadabbak, a leg- bőkezeibbek és a legkészsége- sebbek s ő tőlük csak szépet, kedveset és édeset kért.
Öt év telt el. Minden év újabb lemondásban kényserítette. Vég re is, miután minden álma szer- tefoelzott, mint a szivárvány, vagy a déllibáb, a valóságba me- nekült. Visszaváltotta farmját és tört, családott szívvel újból munkához látott. De ez már nem ment könnyen. Felesége megadással, csöndes fájdalom- mal követte.
Nem volt más gyermeke, hogy annál újra kezdhesse a remény- kedést. És a gyermeke pedig csak a nevé viselte. Ő megindult a lejón. Ferenc abban a re- ményben álltatta magát, hogy fölfelé, de aztán rájött, hogy le- felé. A békés, nyugodt otthona volt élete magaslata, a fia benne a drága gyöngyszem s ez a gyöngyszem elveszett, ki tudja, hol van, talán valahol az élet sarában. Az otthon nélküle a- zonban nem sokat ér; jövő nél- kül, nincsen reményesség.